

ԲԵԹՂԵՀԷՄԷՆ ԾՆՆԴԵԱՆ ՊԱՏԳԱՄ

Սիրեցեալ Ժողովուրդ Հայոց,
որ ի Հայաստան եւ յԱրցախ,
եւ ի ակիւռն տապաքրուեալ.

Երուսաղէմի Հայ Պատրիարքութեան Սրբոց Յակոբեանց Միաբանութեան անդամներով եւ հաւատաւոր ժողովուրդով, անգամ մը եւս, քանակեցնելով զարու մուտքին, ուխտի ենք եկեր Բեթղեհէմի Սուրբ Քարայրին, Քրիստոսի Ծննդավայր Սուրբ Մատրին, եւ համաքրիստոնէական սրբավայր Քրիստոսի Ծննդեան Տաճարին:

Եւ մեր սրտի մաղթանքը կը յղենք Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Նուիրապետական Աթոռներու Գահակալներուն եւ իրենց հոգեւոր խնամքին յանձնուած հաւատացեալ մեր ժողովուրդին, եւ Թեմական Առաջնորդներուն եւ Խորհուրդներուն, աղօթելով որ ապահով եւ բարգաւաճ զարգանայ անկախացեալ մեր Հայաստան աշխարհը, իր Պետական եւ Ռազմական կառոյցով: Եւ Ամենայն Հայոց Առաքելահաստատ Մայր Եկեղեցին եւ Քրիստոսահիմն Սուրբ Էջմիածին Մայր Աթոռն Հայոց, “յամերամ ժամանակօք” մնայ անսասան եւ ի բարօրութեան, Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Վեհափառ Կաթողիկոսին հովուապետութեան ներքոյ:

Յաւ է մեզ որ Սուրբ Երկրի ներկայ կացութեան եւ պարագաներու բերումով, Պաղեստինեան Ազգային Իշխանութեան Նախագահ Տիար Եասսըր Արաֆաթ կարող չէր մեզի հետ լինել, բայց գոհունակութեամբ կ’ողջունենք իր եւ պետական ներկայացուցիչներու մասնակցութիւնը կէս-գիշերային մեր աղօթքին, Քրիստոսի Սուրբ Քարայրին մէջ:

Երանի կարենայիմք անխռով սրտով եւ խաղաղ միտքով մեր օրհներգութիւնը կատարել, իբրեւ երկրպագունք Խաղաղութեան Իշխանին:

Յուսալից էինք որ, անցնող տարուան ընթացքին, պիտի իրագործուէր, տազնապալից մեր աշխարհին մէջ, “համայն մարդկութեան սրտին ցանկութիւնը եղող, եւ տազնապնդով խռովուն հոգիներու խորքէն պոռթկացող աղաչանքին ի պատասխան, անխարդախ հաւաստումը հրեշտակներուն, թէ արդարեւ Փրկիչը ծնաւ՝ սուրբեցնելու համար մեզ Աստուծոյ փառքը երգել, որպէս զի իրերամերժ եւ ատելալառ ազգերու միջեւ խաղաղութիւն եւ համերաշխութիւն, եւ “ի մարդիկ հանութիւն” հաստատուի, արդարութեան եւ ապահով կեանքի երաշխիքով”:

Սակայն անցնող տարուան ընթացքին Սուրբ Երկրի Երկնակամարը կը դրդար կործանարար հրթիռներու պայթումներով: Եւ նոյն ժամանակ ամբողջ աշխարհը ականատես եւ ականջալուր եղաւ կործանումի եւ ողբի աղաղակներուն, թէ Իսրայէլեան եւ թէ Պաղեստինեան ժողովուրդներուն ողբերգութեան իբրեւ հանդիսատես:

Դարերու փորձառութեան եւ տառապանքի բուրայով ջրդեղեալ Հայ ժողովուրդին հաւատքի մաղթանքն է՝ լսել կոչը խաղաղութեան իշխանին: Աննահանջ հետապնդել մարդերու եւ ժողովուրդներու համերաշխ համակեցութեան երազը, հակառակ Զարին կործանարար բոլոր սադրանքներուն:

Ա՛յն ատեն միայն պիտի դադրին ռմբասպարտ ցեղասպանութեան անմարդկային նախնիրները: Պիտի խնայւին սովալըլուկ մանուկներու սրտանմիկ մահացումները: Ա՛յն ատեն միայն, անտուն ու թափառական ընտանիքներ պիտի վերադառնան իրենց հայրենի տունը, եւ օրհնեալ երդիքի տակ, իրենց նակտի քրտինքով, պիտի վաստկին իրենց հացը եւ ապրուստը:

Ու սերունդներ իրենց դաստիարակութիւնը պիտի ստանան անկաշառ եւ արժանավայել իտէպներով ու ձգտումներով: Ու պիտի դառնան ռահվիրաներ, մարդկային իսկական քաղաքակրթութեան:

Քրիստոսի Ծննդեան Սուրբ Այրին եւ Տանարին մէջ հաւաքուած, մենք եւս կ'աղօթենք որ, խաղաղութիւն եւ բարօրութիւն հաստատուի բոլոր ազգերու ժողովուրդներուն մէջ, եւ Քրիստոսի Աւետիսը դառնայ աղբիւր շնորհաց եւ գոհութեան:

Հայ Երուսաղէմի սրբավայրերուն օրհնութիւնը կը յղենք մեր ժողովուրդի գաւակներուն, որ ի Հայաստան եւ ի տարասփիւռ ցրուեալ, եւ կը յիշեցնենք թէ անհրաժեշտ է վերսկսիլ կարաւանը հայ ուխտաւորներուն, այնպէս ինչպէս դարեր շարունակ, մեր հայրերն են կատարեր, թերեւս աւելի դժուար պայմաններու մէջ:

Թող հնչէ միշտ հայաբարբառ երգը հրեշտակներուն, աւետելով աշխարհին.

—«Քրիստոս Ծնաւ եւ Յայտնեցաւ:»

—«Օրհնեալ է Յայտնութիւնն Քրիստոսի:»

Թորգոմ Արք. Մանուկեան
Հայ Պատրիարք Երուսաղէմի

CHRISTMAS MESSAGE

BETHLEHEM 2002, January 18, Friday.

Dearly beloved Children of the Armenian Apostolic Orthodox Church in the Motherland of Armenia, in the Mountainous Karabagh, and dispersed in the Diaspora.

It is not with jubilation that we herald to you the joy of fulfilled promise that the Prince of Peace, the Emmanuel (the God with us), has been born in Bethlehem, a humble town with a lowly manger, some two millenia ago. Indeed we are conscious that many members of our own communities have suffered in the past year the pains of loss, uncertainty, unemployment, violence, turmoil and fear.

We witness all these sufferings with sadness, because it is a tragedy that bloodshed and horror should prevail in this Holy Land, the Land of Peace, of Shalom, and of Salam.

And we all, as leaders and religious communities, are directed, instructed and commanded to speak in the name of the same Lord, and to love our neighbour and each other, as the children of the same God of the Universe.

And indeed, it is in this Spirit of Love that we have been requesting and asking the Heads of the States, the Leaders of Nations, and the conscientious faithful of all the Children of Jehovah, the God of Israel, and of all of the compassionate and merciful *Allahu rahman-ul-rahim of Koran*, and of all of the God the Father, the Creator of heaven and earth, as He has revealed Himself in the Holy Book of the Old and the New Testaments, to join in prayer and in action, to alleviate the plight of suffering of the people of this Holy Land, whether Palestinians or Israelis, or whether Christians, Jews or Muslims, in order to lend their hearty support in establishing permanent security and lasting peace, for generations to come.

The September 11th of 2001, with its un-imaginable terrorist and suicidal attacks in New York and Washington, provided additional proof on the need to find a just, comprehensive and permanent solution for one of the longest and most heated conflicts in the world, that is, the inhumanity of man to man.

We Christians believe that God the Father has revealed Himself in the person of Jesus Christ, the Emmanuel, that is "God with us", and that, Christmas to us means to appreciate the mystery of His inexhaustible love, to respond to His teachings, and to worship Him with unflinching integrity. Also to know Him, and to participate in the incarnation of His love, to reach out to the least of our brothers and sisters, and to struggle for truth.

The irony is that even He suffered persecution, hunger and thirst. He was nailed on the cross and given up for dead. Yet despite the treatment that the world meted out to Him, He taught us about forgiveness and loved us all, Jews and gentiles, affirming the belief that all human beings are born in the image and likeness of God.

And the inhumanity of man to man would have been vanished, if everyone of us individually, and all communities collectively, with the Leaders of the Nations, heeded to the heavenly voice, that speaks through the wise men of the children of the Heavenly Father.

One such wise man would incessantly remind us that before taking any drastic action, remember and let your conscience repeat that:

"To do Evil to Evil is beast-like;
To do Evil to Good is devil-like;
To do Good to Good is human-like;
To do Good to Evil is God-like."

And how fitting it is to remind ourselves, as Christians, the Petition for a Life of Contentment, as uttered by a saintly soul, Francis of Assisi:

LORD MAKE me a channel of Thy peace.
That where is hatred, - I may bring love.
That where is wrong, - I may bring the spirit of forgiveness;
That where is discord, - I may bring harmony;
That where there is error, - I may bring truth;
That where there is doubt, - I may bring faith;
That where there is despair, - I may bring hope;
That where there are shadows, - I may bring light;
That where there is sadness, - I may bring joy.

LORD, GRANT THAT I may seek rather to comfort, -
Than to be comforted;
To understand, - Than to be understood;
To love, - Than to be loved;

For it is by giving that one receives;
It is by self-forgetting that one finds;
It is by forgiving that one is forgiven;
It is by sacrificing that one awakens
To eternal life.

It is this kind of a spirit of God-like love and goodness that will reassure us that hope is not a lost product, but a Christian duty, and that we should be thankful and feel overjoyed for the little (or the plentiful) that life has bestowed upon us all, as individuals, families, and communities.

We thank God the Father for granting us the opportunity to glorify His name in this sacred dwelling of the "Incarnate Word", our Lord Jesus Christ.

We are bereaved that, because of harsh circumstances, His Excellency President Yasser Arafat could not be with us. However, we are pleased to have Representatives on his behalf and the Palestinian National Authority, join us to night in our worship.

We pray the Lord to expedite establishing permanent peace, security, trust and prosperity, for all freedom loving peoples to live in harmony, and to restore the moral and social order of civilized society, which has been subjected to such a horrific violence.

May we all join the choir of angels, with this spirit of grateful joy, heralding the good news: "Glory to God in the highest, Peace on earth, and good-will among men." Amen.

ABP. TORKOM MANOOGIAN
Armenian Patriarch of Jerusalem